

To skazati je zdej **perva**, nar **potrebniši** reč, brez ktere je vse drugo besedovanje, vse tišanje in gnanje — ki se ne vpira na želje ljudstva — le prisiljena reč! V tako važnih rečeh pa ne velja sila nič.

Dr. Bleiweis.

Poslušajte, kaj se zdaj na Dunaji godi.

Milostljivi Cesar so vsim narodom avstrijskiga cesarstva, kakor ste že slišali, konstitucijo, to je, deležnost vsih svojih podložnih brez razločka naroda in stanū pri osnovanju deželskih postav, pri prevdarjenju in dovoljenju potrebnih deželskih potroškov in več drugih važnih reči dovolili. Dozdanje vladanje, velikrat v rokah terdoserčnih, lakomnih, prevzetnih, za osrečenje bližnjiga merzlih velikanov, žlahtnikov in priliznjencov je nehalo, in namesto njih bodo nastopili možje iz ljudstva, vneti za njega in dežele srečo, kateri imajo serce in glavo v pravih krajih. Pri takim vladanju se ne bode bati, de bi brezserčne spake v svoji prevzetni deležniški vladarstva postali, in nedolžne hudobno zatirali, kakor se je meni godilo. Čas — zadnji čas je bil, de so verli Dunajčanje nagnjusni cvet hudobnežev prekucnili. Preljubi moji! iz med nas bodo prihodnjič možje vstajali, še več, mi sami jih bodedo. zmed nas volili, katerim bo zročeno razsoditi, kakošno vladanje nas bo k nar večji sreči peljalo, mir in edinost med sabo in našimi sosedi pribranilo, in naše domorodstvo, kar tiče razjasnjenje ljudstva in zboljšanje zemljiš, v versto nar lepših dežel vpeljalo. Dvojui zbor prebrisanih in razjasnenih glav, večidel od vas in po vašim pametnim previdu izvoljenih bo že to léto vkup poklican, ki bo vaše in celiga cesarstva potrebe prevdaroval, in sklenil, kar bo k vašimu in cele dežele pridu. Kmalo bo tudi — kakor se kaže — razsojeno, po čim in na kakošno vižo se bo zamogel kmet svoji gosposki za večne čase desetine, tlake in vse svoje podložnosti proti nji odkupiti, de bo za gosposko in za njega práv. S tem odkupljenjem bodo nehale vse zaveze med grajsaki in kmeti; grajsak in kmet bota imela po tem enake pravice vsih družih stanov našiga mogočniga cesarstva, enake postave, enake sodbe, enako vrvanje razsodbe pravi. Žlahtni stan ne bo prihodnjič imel nobenih posebnih pravic; samo jasne s pridobljenimi učenostmi obilno založene glave bodo iskane, vrata do časti in vredniga zaslūška odperte naše, z veliko oblastjo in častjū obdane službo dosegle. Taki možje, dragi bratje, bodo z vami kot s svojimi brati govorili in se posvetovali, zlasti kēr bo mogel vsakteri slovensino umeti, kdor bo med nami službo iskal. Po tem takim se nam ne bode treba sramovati sam materni jezik razumeti, marveč si bo vsakteri verli Slovenec s tem ponositi zamogel, de bo vse svoje misli v čistim, s ptujmi besedami nezblojenim maternim jeziku, bodi z besedo ali s pisanjem na znanje dati znal. Ali ne bo to práv in bolje kot do zdaj? Vaši otroci se bodo po šolah branja in pisanja miliga materniga jezika narpred učili, in v tem svoj um jasnili. Cesarske postave in druge povelja nam bojo v maternim jeziku oznanjene, pri sodbah (Gerichte) bodo vaše tožbe v vašim jeziku ravnanne. Iz vsiga tega lahko in očitno spoznamo, de prihodnjič mi ne bomo več služabniki — ampak prosti bratje naših nemških sosedov, de tedej oni ne mislijo več z nami ravnati, kot mačeha s svojimi pasterki, ampak kot mati s svojimi pravimi otroci. Ljubezen, ne pa oblast bode zanaprej zveza Slovencev z Nemci. Te perve besede eniga svojih poslancev prejmite v znamenje neizgovorljive sreče, ktere bomo vsi skupej v kratkim deležni. Verjemite mi, de nas vse práv vesele reči čakajo!

Na Dunaji 14. maliga travna 1848.

J. O.

Bratje Slovenci po Krajski, Koroški in Štajarski deželi!

Ta vesela bratrnija ne bo nikdar doli, Krajsko-štajarska dežela tega ne privoli, Lepo ime — bratee! zdaj se ga napij!

Tako si poje štajarski Slovenec okoli žarečega vinčka, in misli na zavez lepi, s katerim je združen s krajskim Slovincem. Lepo je ime bratec, res lepo, — bratec zdaj se napij, zdaj se napij slovenski bratec, pa ne z vinam pijansine in nemérnosti, temoč z vinam nadušenja (Begeisterung), z vinam ljubezni do domovine svoje in svojiga rodū, de tako okrepečan premišljuješ in deluješ za njegovi prid, za moč njegovo, za slavo Slovincine, in Slovincstva. Odperli so nam presvitli Cesar očetovsko serce svoje, pa Slovenec bi ne imel ničesar prositi? O gorje takošnimu, kateri bi to le misliti utegnil! Dosti nam je treba, pa nihče se ne gane, kateri bi bil mogoč z glavo in sercem, z dušno in telesno (materialno) močjo česar se poprijeti. Vsi narodi avstrijskiga Cesarstva, vsaki grad in gradič hiti pred prestolje Cesarja ljubezniviga, samo poldrugi milijon Slovincov je tiho, ko riba v vodi brez vsake potrebsine! *) Nekteri goreči Slovenci vabijo s pismi, ali to je preslabo, dokler se v imenu naroda kak mogočen in imeniten na čelo ne postavi. Krajska dežela ima domorodne žlahtnike grofove in barone, visokopostovane škofo in drugo hvale vredno višji duhovništvo, bela Ljubljana, ali bolje rečemo ljubljena Ljubljana bogato še slovensko grajanstvo (mestjanstvo Bürgerschaft), uradnike visokopostavljene, pa ne bi se iz teh odbor povzdignil, kateri bi naše prošnje pred lice svitliga Cesarja nesel? — Dobrotljivi oče želijo, otroci pa prositi nečejo, pozneje pa bomo spet gondrali, kadar bojo drugi jedli pšeničnjek, mi pa ovsenjek. — Slovenci, ki veste, kaj nam manjka, če ne veste, tak razpišite skupščino v belo Ljubljano, in pokličite vse domorodne duše, in čuli bote mile tožbe, in bolečine, ki nas pečejo, in vidili rane skeleče. Gosp. Matija Majer, vredni naš domorodec v Celovcu, so v naše kraje poslali nekoliko takošnih resnično potrebnih ne prenapetih prošinj, de bi jih podpirali s podpisi, pa koliko več bi imele važnosti, de bi se natiskane razposiljale med narod, in na čelu imele imenovani odbor (komité).

Krajski narod, in posebno ti glava in serce naroda, krajsko hvale vredno duhovništvo, adresiraj stališe ilirskiga kraljestva, naj se lotijo svetiga posla. Zvežite tudi naše želje v vaš snopič, nas štajarske Slovence, kterih narodna samostalnost je slabjši ko Vaša. Vi veste, kje nas tlači in stiskuje, veste tudi za mast. Pa hitro, hitro, mi tako zadnji pridemo, vse dežele so že bile na Dunaji, ali Slovence še ni! — Zdaj ali nikdar! Gorje nam, če zavolj naše nemaršine pade naša narodnost.

V Ptui 12. maliga travna 1848.

Davorin Terstenjak, mestne in velike fare kaplan.

Nekaj zastran narodne straže.

Dunajske novice od 12. tega mesca Nr. 103 pri-nesejo svojim braveam sledeče oznanilo od 10. tega mesca, ktero tudi mi tukaj na znanje damo:

S serčnim veseljem dam tukaj na znanje ravno od Nj. eksc. ministra notranjih oprav, barona Pillersdorfa prejete pravila osnove narodne straže, terdno pripričan, de bodo te dobro prevdarjene naprave k izgotavljenju našiga občniga naména pripomogle.

Naródna straža, ena nar terdnejših ustavnih naprav, se zamore samo po postavi, ki se bo iz posvetovanja zbranih poslancev vsih držav naredila, stanovitno usnovati.

*) Ta nagovor je bil očitno poprej pisan, predin so Krajski deželni stanovi svoje prošnje Cesarju razodeli in predin so se poslanci iz Ljubljane na Dunaj podali. Vredništvo.